

ВІНОЧОК

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Додаток до „Правди“

Ч. 4 (23). Львів, квітень 1934.

Свячене для дітей дозорців

В Товаристві „Воля“ у Львові.

Не всі українські діти тішилися гарними сегорічними Великодними Святами. До таких належало напевно дуже багато дітей бідних безробітних робітників по містах. На щастя у Львові є Товариство Українських Дозорців „Воля“, котре подумало про те, щоби діти його членів зійшлися на спільне Свячене.

Те Свячене відбулося 22 квітня, у неділю Мироносиць. У гарно прибраній салі Товариства „Воля“ (в Ринку під 10 числом) зібралося 65 дітей наших дозорців, у віці від 3 до 12 років. Посередині салі три довгі столи, заставлені як на Великдень. Коло 3-ої години прибув Отець Совітник Горчинський (з церкви св. Успення при Руській улиці), сердечно витаний Виділом Товариства і вдячними поглядами дитячих очей. Він посвятив паску і після відспівання „Христос Воскрес“ промовив теплими словами до зібраних дітей. Отець Духовний пояснив, яке значіння має спільне Свячене дітей в Товаристві їх родичів. Оповів, як Воскреслий Ісус Христос любив дітей і як діти горнулися до Ісуса. Вкінці поділився з дітьми свяченим яйцем, побажав їм усього найлучшого і роздав їм пам'яткові образочки.

Відтак відбулося прийняття. Діти з веселим гамором обсіли три столи, а їх родичі посідавши довкола салі попід стіни, і собі раділи радістю своїх дітей. Не один із них може подумав собі про змарновані роки в чужих Товариствах, які певно ані їм, ані їх дітям не принесли за 30 літ стільки пожитку і радости, скільки їм дало одно рідне Товариство за 2 роки існу-

вання. А діти справді радувалися, побачивши себе в такому численнім гурті ровесників, що балакають усі по своєму, як діти одної родини. По спожиттю свяченого, яке було дуже смачне бо приготували його членки Товариства своїми руками та власним коштом, почалася дитяча забава. Діти співали українських пісень і танцювали при звуках власної музики Т-ва „Воля“. Треба признати, що сам п. Голова Товариства та деякі інші члени люблять дітей та вміють їх забавити. Як Львів Львовом ще не було тут такого дитячого балу і то дітей найбільш наших громадян-дозорців, які мають тепер змогу гуртуватися в своїм ріднім Товаристві „Воля“.

Діти, що їх ми бачили на тім Свяченім, поводитися так чемно і були так чистенько одягнені, а деякі навіть в українську національну ношу, що приносять честь своїм родичам. Товариству „Воля“, а передівсім його енергійному та дбайливому Проводові належитьсь повне признання за це миле дитяче свято, на якому і редактор „Правди“ був та все, що бачив, тут описав для Читачів „Віночка“.

СПАЛИЛАСЯ ДИТИНА

Мешканець села Майдан Козловський Маженда вийшов з жінкою в село і лишив у хаті 2-літню донечку. Дитина підійшла до печі, отворила дверцята, при чому від сильного огню загорілася на ній суконка. Коли родичі за годину вернули до хати, з дівчини зробився вуголь.

З Сорокатої книжечки

4. Сусідські голуби.

В „Сорокатій книжечці” наших чотирох молоденьких приятелів знаходимо не лише цікаві пригоди дітей, які подали ми в 1, 2 і 3 ч. „Віночка”, але також повчаючі оповідання, що їх ті діти чули від своєї доброї та розумної мами. Ті оповідання так подобалися дітям, що вони також їх записали собі в свій памятник. Ось одно з тих оповідань про голуби:

Був собі недобрий хлопчисько, що його кликали Петрусь. Він мав погану звичку мучити всяке слабе сотворіння. В сусідстві Петруся жив господар, котрий мав гарні голуби. Петрусь довго думав над тим, як би то зловити хоч одного сусідського голуба. Одного дня це йому вдалося: він заманив чимсь голубів на своє подвір'я, а відтак до комори і схопив 3 голуби в свої недобрі руки. Він чув, як під пальцями тривожно билися їх налякані серденька, як невинні птахи немов прочували щось недобре й намагалися висмикнутися з його рук. Але даремне. Недобрий хлопчисько почав виривати голубам їх найкращі пера, що то мінілися в сонці такими ніжними красками. Затріпали з болю ніжками бідні вязні, заскиглили таким жалісним тоном, що інші

дитині булоб напевне зробилося жаль. Але в Петруся було мабуть камінне серце. Щойно коли добре вимучив свої жертви, випустив їх і тішився з їх незугарних рухів. Він думав, що його поганого вчинку ніхто не бачив. Та не знав, що Господь Бог бачить усе, що Він і найскритші провини дозволить все виявити.

І злий поступок Петруся небаром виявився. Сусід зараз догадався, хто був справником того злочину, бо знав уже про погану звичку Петруся мучити звірят. Він зараз пішов на його подвір'я і коло комори побачив ще піря своїх так немилосердно оскубаних голубів.

Сусід зараз пішов до школи, до учителя, котрий учив Петруся, та розповів йому про вчинок Петруся. Петруся тяжко покарали. Коли він прийшов другого дня до школи, розповів учитель про все цілій класі. Крім звичайної кари придумав учитель ще таку: на груди Петруся повісили табличку з таким написом: „Це той, що живцем скубе та мучить невинні сотворіння”. З тою табличкою мусів ходити злий хлопець цілих дві неділі. Чи той хлопець поправився від того, побачимо з дальших оповідань.

Квіти — діти

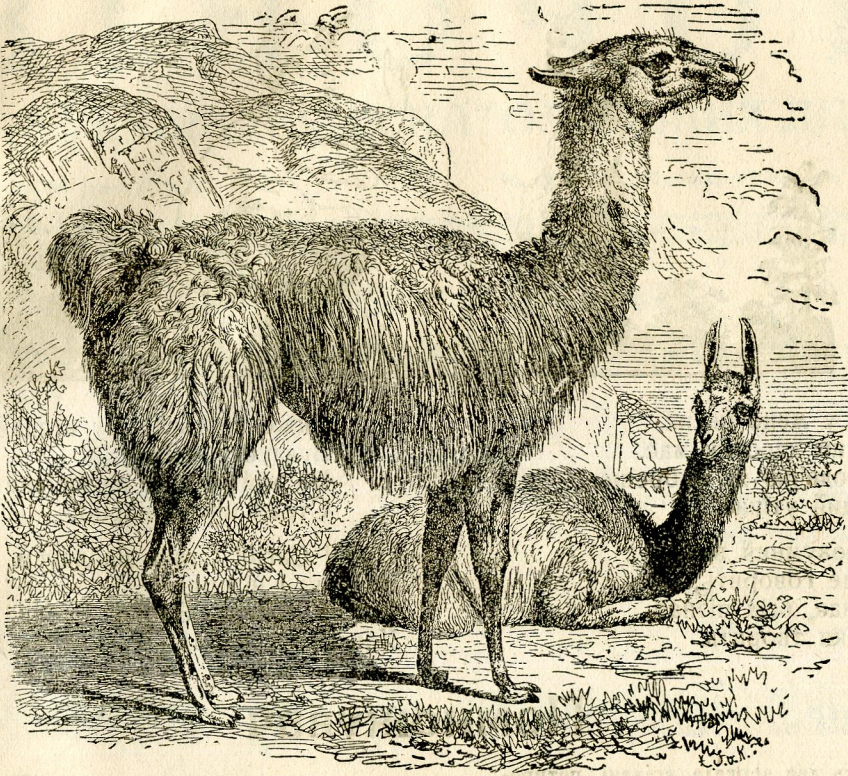
Увійдіть у город першого-ліпшого вашого сусіда. Коли там грядки викопані, як годиться, з буряну й хонти, коли одним словом у городі порядок, гарна городовина, а до того ще гарні квіти, тоді напевно подумаете: як у тім городі мило і любо. Які добрі тут господарі! Колиж навпаки, город занедбаний, зарослий бур'яном, що приглушив квіти і городовину, то певно подумаете собі: кепський з того сусіда городник, лихий з нього господар! І ви напевно не помилитеся.

Християнська родина то неначе город. Увійдімо до нього. У тому городі квіти-діти. Як любо глянути на них, коли вони слухняні, роботящі, побожні! Як мило, коли діти любляться взаємно і стараються по своїм силам помагати своїм роди-

чам та облегчити їм їх тягарі й терпіння. Як це приємно бачити, коли вони унікають усього, що моглоби батькові або матері заподіяти хочби й найменшу прикрість.

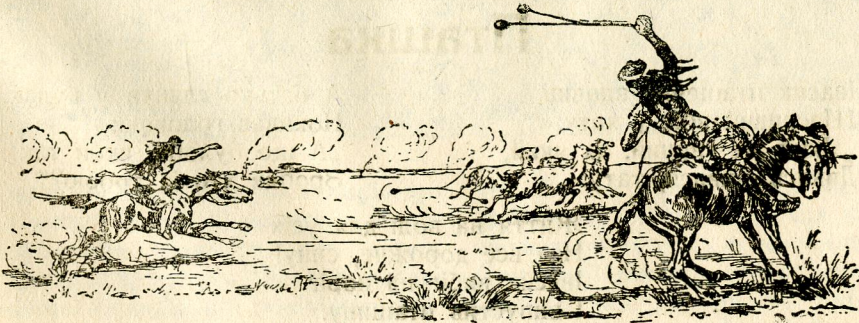
Одна мати, що мала лише двох синів, не могла ними нахвалитися та з великим вдоволенням говорила: „Маю лиш сих двох, але не знаю, як маю подякувати Богові за те, що дав мені таких добрих дітей. Вони мені ще ніколи не заподіяли найменшої прикрости”. Щаслива була та мати. Але в тім була її заслуга, що вона так виховала своїх синів. Коли родичі навчать дітей, що обов'язком дитини є слухати родичів, то відтак збирають плоди того, що посіяли — як добрі городники. Коби всі діти були такими квітами.

КОРИСНЕ АМЕРИКАНСЬКЕ ЗВІРЯ

Коли Еспанці вперше приїхали до Південної Америки, то надібали там звірят, подібних трохи до наших кіз та овець. Були це л я м и. Вони думали, що лями то дикі кози або вівці. Еспанець Петро де Чіеза так писав про ті звірята: „Нема ні одної країни в світі, де булиби такі дивні вівці, як у Перу, Чіле та інших краях над рікою Ля Плята. Це найбільше досконалі й пожиточні звірята, які Бог сотворив в особливім старанню про тамошних мешканців, які без сих звірят не моглиби жити“.

Лями це не кози, ані вівці, але радше такий рід невеличких верблюдів. Вони дуже добре спинаються по скелях. Освоєних лям уживають як вючних звірят. Можуть носити великі тягарі з великою певністю через недоступні гори. На нашій образку бачимо, як американські червоноскірі Індіани ловлять дикі лями при допомозі т. зв. боля, себто шнурків з оловяними кулями. Шнурки обмотуються довкола ніг звіряти, котрі падають. Ляму породи альпака плекають задля довгої, цінної вовни.

Мій песик

Есть у мене песик,
Чорний хвостик має.
На подвірю як забреше,
Кождий утікає.

А такий розумний вдавсь...
Лиш що не говорить,
Все він знає, всіх пізнає,
Ріжні штуки творить.

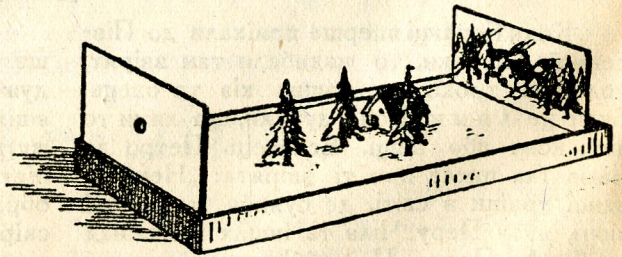
Якже зветься? Ну вгадайте!
Вгадуєте марно!
Бо мій гарний песик зветься...
Страх високопарно:

Сагіб! Сагіб! Стань на лапки,
Не руш і ніздрями!
Аж як крикну: Забий! Забий!
Хап кусок зубами. (Богдан Кулик)

Помножувач

Возьміть два зеркала, врізані чотирикутно й поставте їх у текстурове пуделко, повне піску. Піску треба на те, щоби було можна застромлювати різні предмети й щоби вони держалися. Та заки уставите ці зеркальні шиби одну напроти другої, вишкребайте на відворотній стороні одної отвір, крізь який можна глядіти. Отвір хай буде величини сотика.

Тепер у пісок, між тими зеркалами позастромлюйте кілька галузок, або уставте кілька домів із скриньки зі забавками, трохи овечок або олов'яних жовнів. Коли поглянете крізь отвір у протилежну зеркальну шибу, побачите наслідком відзеркалення цілий ліс, ціле

місто, череду овець або армію жовнів. То вам справить багато приємности й моғтимете придумувати все нові способи для помножування.

Пташка

Івасик пташечку зловив,
Щасливий вбіг у хату:
„Який же гарний, ах який,
Дивись, дивися, тату!

А батько глянув у кулак,
Покивав головою:
„А що булоби, якби так
Зробив хто із тобою?“

Життя на волі для усіх
Над все дорожче, сину!
Івасик вибіг на поріг
І випустив пташину.

ВІНОЧОК

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Додаток до „Правди“

Ч. 5 (24). Львів, травень 1934.

Нашій Дітворі — на Свята Зелені

Все, все нам забрали,
Лиш нашої слави
Невiallyй лишився вінець.

Убили, убили
Усі наші сили,
Однак не убили сердець.

Пора любі діти,
Чола замаїти
Невiallyм надії вінцем.

Пора любі діти,
Серця запалити
Могутнім любови вогнем.

Надія до бою
За кращую долю
Нас в дружніх рядах поведе,
Святий жар любови
Спалить всі окови —
В світ волі нас всіх понесе!

о. Михайло Дороцький.

Католицькі діти до католицької школи!

На цьому образку бачимо хлопців, що вчать в школі Малої Семинарії у Львові. Це переважно селянські діти з усіх закутків нашого краю. До Малої Семинарії приймають хлопців, що покінчили найменше 4 класи сільської школи. Хто скін-

чив більше, може здавати там іспит до вищої класи. Науку ведеться так, як в державних гімназіях, а по скінченню Малої Семинарії хлопець може вчитися на священика, або виїхати на які інші високі студії заграницю. Але найважливіше те, що

хлопців виховують у тій школі на добрих християн-католиків і на щирих синів Рідної Землі. Під тим оглядом це одинока під теперішню хвилину хлопча школа. Учні можуть мешкати спільно в Інтернаті, де дістають не тільки добрий харч, але й мають добру опіку та поміч в науці. Оплати не є більші як в державних гімназіях, — зрештою це кожен знає, що нічого доброго нема „задушно“. При тому, чим хлопець здібніший і ліпше вчиться, тим більшу знижку може дістати. По ближші вказівки треба написати зараз до Дирекції Малої Семинарії, Львів, Сикстуська 39а.

Дітям радість

У нас був від 14 — 21 травня „Тиждень Дитини“. В тім часі уладжують у нас концерти, вистави та фестини, а дохід призначають на захоронки, вакаційні оселі та іншу поміч для бідних українських дітей. І в далекій Японії, країні дітей і квітів, як її називають, був 5 травня також „День Дітей“. Того дня були в Японії уродини наслідника трону і всі японські діти дістали нові ляльки. На нашій образку бачимо дві такі ляльки, призначені на „День Дитини“.

МАЛІ ПІОНІРИ

Піонірами були: Колюмб, Стенлі, Марко Польо, Магелян та інші, які відкрили нам Америку, Африку та інші далекі світи. Але я пізнати вас хочу з іншими скромнішими піонірами.

Одна мала дівчина любила робити відкриваючі подорожі також дома. Одного разу, як її родичів не було дома, вона вийшла до кімнатки служниці й побачила, що в тій кімнатці дуже пусто. На стіні нема ні одного образка. Скоро пішла та дівчинка до своєї кімнатки, зняла один гарний образок і понесла тай завісила його на стіні в кімнатці служниці.

Ся дівчинка зробила таку гарну роботу, якої ще й самі родичі її не зробили. До такої відкриваючої роботи кличемо вас всіх. Не треба до того ані кораблів ані зброї, лише вдумчивої душі...

Один хлопець посварився зі своїм товаришем і дістав від нього в лице. Розгніваний вернув до дому й роздумував над тим, якби то відплатити за те. Коли так сидів і роздумував, прийшло йому на думку таке: „Що булоби, якби я взяв цілу вину на себе? Ну, але що сказали би на се інші товариші? Напевно говорили би, що я трус-боягуз. Але чи не є більшим боягузом той, хто боїться висміювання своїх товаришів і не сміє того зробити, що собі постановив?“

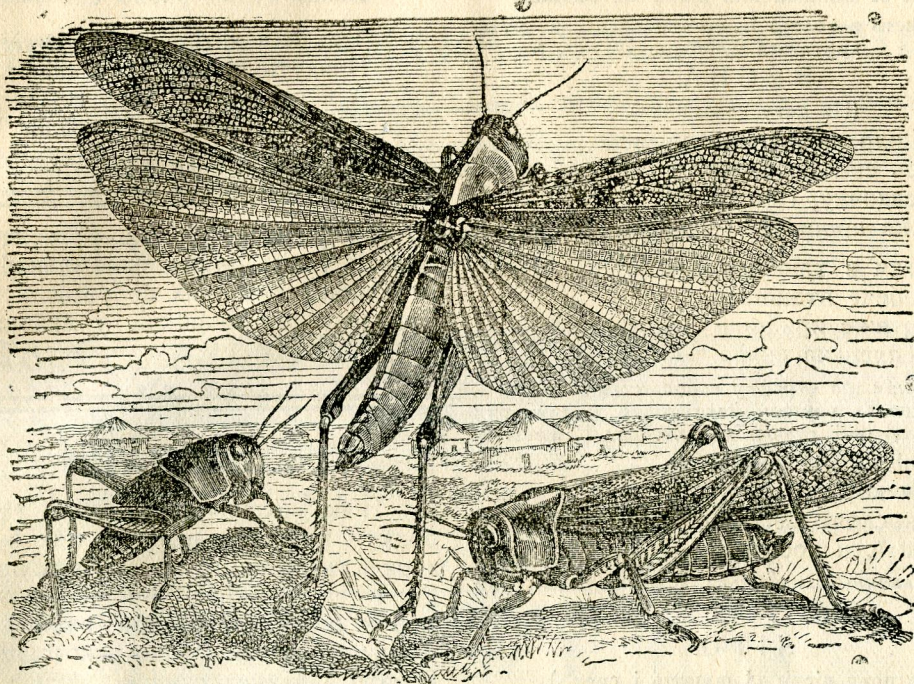
Серце в нього стукало, коли він ступив на невідкриту землю великодушності. Пішов до свого товариша, застукав, ковтнув слину й зайшов до нього. Товариш був дуже здивований. Але він сказав до нього так: „Напевно дивиєшся, що я прийшов до тебе. Я також дивуюся. А я був би дуже радий перепросити тебе за те, що я так тебе обурих аж ти був змушений мене вдарити“. На се той другий цілком змішався. „Таж я був винуватий“ — говорив загикуючися.

На одну хвилину стало тихо в кімнаті. Обидва з замішанням дивилися в очі один одному. Потім дали собі руки, бавилися, переглядали книжки з образками, але в такім святочнім настрою, якби були пережили якесь велике торжество.

Хлопець-піонір пішов ввечерю дуже весело до дому.

З Ферстера книги: „Мистецтво життя“.

Ненаситня сарана

З поміж усіх шкідливих тварин найстрашніша саранча. Вона пажерливіша за всі інші та в їжі неперебірлива: їсть усе, що попадеться. Вона пожирає на полі кожний листочок, кождо соломинку. Хто рано ще бачив на своїм полі багатий посів, у того нема вечером уже нічого.

Саранча літає великими масами. В 1784 році в північній Африці в Альжирі появилася на небі хмара саранчі, довга 60 кілометрів. Одну таку хмару буря занесла в море і тут вона потонула. Від цієї мертвої саранчі море при берегах стало мілке: стільки її насипалося. Мілина тягнулася здовж берега на 70 кілометрів, а була висока на один метр. Деколи саранча летить хмарию, грубою на 15 метрів. Колись раз в Австрії пролетіла понад самою землею така густа хмара саранчі, що на 20 кроків нічого не було видно. Ясна річ, щоби таке стадо пообідало, на це потрібні цілі поля та ліси. У Франції саранча пожерла раз за пів години цілий великий лан збіжжа. Коли зіла збіжа, тоді напала на виноград і на горох. Як зіла і те, тоді пожерла все листя на вербах і коноплях. Коли й того не

стало, тоді почала гризти кору на деревах. Буває нераз, що трави й листя для такої маси саранчі не стає, тоді ці ненаситні звірята починають їсти одно одного. Великий шум іде по лані, як така хмара їсть колосся.

В давних книгах записано, кілька то біди приносила саранча людям. Св. Августин пише, що в морю потонула раз величезна хмара саранчі, а філі викинули мертву саранчу на берег. Вона почала гнити і наповнила повітря страшним сопухом. Із того повстав помір на людей.

І тепер саранча робить такі налети. З Арабії летить вона в Палестину, а з Палестини до Африки в Єгипет і Мароко. В Європі саранча менше страшна. Європейці борються з нею як можуть. Головно стараються знищити яечка, які саранча кладе в землі. Одно французьке місто заплатило раз за знищення саранчі сорок тисяч франків. За кожних 15 кг. саранчі платили по 4 сантими. Тоді зібрали селяни і знищили самих яечок 125 тисяч кілограмів. Яечка саранчі маленькі, не багато важать. З того бачимо, яку то величезну скількість яечок зносить саранча.

Чотири пори року

(Забава зі співами для Дитячих Садків).

Діти стають в колесо і, тримаючись за руки, крутяться й співають:

ВЕСНА.

(На ноту коломийки).

Зійшло сонце, красне, ясне,
Весь світ потішає;
У садочку, городочку,
Рожа процвітає.

А там в гаю при Дунаю
Щебече пташина,
Що вже прийшла Весна гожа
І тепленька днина.

Переспівавши цю строфу скоро стають у ряд і, біжучи одно за другим, наслідують руками рух крил. По хвилині стають в один ряд і співають:

А під лісом на леваді
Там косарі косять,
А косарям веселенько
Діти їсти носять.

По відспіванню схиляються й наслідують рухи косарів при кошенню.

ЛІТО.

(На ноту пісні: „І шумить і гуде“.)

Ой, вже там співає лан,
Спіє жито золоте;
Женці в поле йдуть з серпами,
Хто посіяв — той збере.

Вже стають, пильно жнуть,
Вже нажали десять кіп;
Як змолотять і як змелять
Буде паска, буде хліб.

Співаючи се — в ряді — наслідують рух женців — а потім знову стають в колесо і співають:

ОСІНЬ.

(На ноту пісні: „Ой під гаєм, гаєм“.)

Ой, чом не щебечуть —
В гаю соловей? (2)
Бо відлетіли за море
Ген-ген у вирей. (2)

Та на полі нині
Праця йде завзята, (2)
Там копають картопельку
Хлопці та дівчата. (2)

Наслідують рух копання бараболь, а потім співають:

ЗИМА.

(На ноту пісні: „Щож я буду бідний діяв“.)
Сумно в полі, сумно в лісі,

Ні листочка на орісі;
Із півночі вітер віє,
Білим пухом вколо сіє.

Тільки в хаті, у тепленькій;
Прядуть прядки веселенькі;
А в stodolі — чути всюди —
Там молотять зерно люди!

Наслідують рух молочення ціпом.

О, моя дитино! Вік твій — місяць май.
Зелено у лісі — пташкою співай,
Із криниць глибоких цебрами пісень
Бризни в світ широкий у майовий день!

О. Олесь.

Бузьки

Ніяка птиця не тішиться такою любовою і пошаною в людей, як бузьки. Їх з радістю вітаємо, зі смутком прашаємо. Вони перші звіщають нам весну, а вертаючи з далеких країв на своє гніздо, будять у нас любов до всього, що рідне. Багато невинних птичок знищить зловна рука лихої дитини, та на бузька і вона не піднесеться.

І бузьки про це знають, що людина їм не ворог. Тому так видно і близенько стелять на стрісі своє гніздо, виводять молодих і ніхто їх не порушить. А між людьми ходить повіре, що якби хто зачепив бузька, то він хату запалить.

Та хоч се хибне повіре, а всеж таки основане на деякій правді. Бузько хати не запалить, бо не носить сірника під крилом, але зате може захоронити хату перед вогнем. Коли в селі горить якийсь будинок, то звичайно вітер розкидає головнями на інші дахи. Люди з дому цього не завважають, а в ночі зовсім не бачать, але бузько сидить на гнізді і дивиться. Як тільки впаде на стріху якась горюча головня, він сейчас хватає її своїм дзьобом і відкидає далеко від загороди. Захоронюючи перед небезпекою своє гніздо, він цим самим ціле забудування береже перед огнем. Він у день і в ночі в своїм гнізді як вартовий на башті, сидить і зорить довкола. Тому де бузько вистелить на стрісі гніздо, там не тільки діти тішаться, але й господарі радіють. *Горицвіт.*

ВІНОЧОК

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ДІТЕЙ

Ч. 6—7 (25—26). Львів, червень—липень 1934. Додаток до „Правди“

Діти села Мокротина Найсв. Серцю

В попереднім числі „Правди“ був опис торжественної Академії в честь Найсвятішого Серця Христового, улаженної в селі Мокротині жовківського повіту. На

тій Академії співав також дитячий хор, зложений зі самих дівчат. На знімці бачимо цей дитячий хор з його диригентом. Усі молоденькі хористки в народній ноші.

Літо

Літо, літо. Прийшла спека,
Часом чути грім здалека;
Буря втихне, сонце світить,
Знов купатися йдуть діти.

Дозрівають ниви наші,
Буде повно хліба й паші;
Люди будуть хліб збирати,
А діти муть помагати.

Пізнаваймо Рідний Край

Над рікою Дністром, при залізній дорозі зі Львова до Коломиї, лежить місто Галич. Тепер це місто невелике, має тільки 6.000 мешканців. Міщани займаються більше хліборобством як ремеслом і торгівлею.

Є тут старовинна церква Божої Матери, є українська школа та українські товариства. Галич місто тепер незначне, але має славу минувшину: тут була колись столиця Галицької держави.

Давний Галич ростягався далеко понад Дністром, Лімницею і Луквою, не тільки там, де стоїть нинішнє місто, але й до сіл Залуква, Святий Станіслав, Сокол, Підгородок, Крилос, Підрич. Його простір на ширину займав 4 кілометри, на довжину 8 кілометрів. Княжий замок був у теперішнім селі Крилосі. Там над рікою Луквою є висока, стрімка гора, добра до оборони. На верху цієї гори побудовано різні укріплення. Де гора була спадиста, там поставлено муровані стіни й оборонні вежі. З другої сторони, де була рівнина, висипано три величезні вали, один за другим. Між валами і мурами були побудовані сильні, великі ворота для переїзду. За валами були глибокі рови, виповнені водою. Через рів був міст так улашований, що можна було ланцюгами підносити його до гори. В часі небезпеки міст підіймали, а військо ставало на валах і мурах та вело боротьбу з ворогом: стріляли з луків, кидали каміння, сипали порохом, лляли горячу воду і т. п.

Між мурами на верху гори були всі найважливіші будови. Посередині стояла княжа палата, прегарно улашдована, повна золота і дорогоцінностей. Місце, де вона стояла, дотепер звється Золотий Тік. Побіч була церква Божої Матери, збудована дуже сильно. При ній проживав галицький єпископ. Ця церква залишилася донині, але багато разів горіла і була перебудована, так що тільки фундаменти походять з княжих часів. Недалеко були й інші церкви, але по них залишилася тільки назви, як Іванівська, Данилівська, Юрівська, Ілійщина. Густо стояли тут дома бояр і княжих урядників. В декотрих місцях відкопано старі фундаменти, ба-

гато обробленого каміння, долівки з поливаної цегли, різьблені стовпи, хрестики, печатки і т. п. Знати, що колись тут кипіло буйне життя.

Міщани мешкали на низших місцях — довкола гори. Тут є тепер село Підгороддя. І тут також були укріплення і сторожі пильнували безпеки людей.

Галич став столицею Галичини від 1144 року за князя Володимирка. То був князь гордий, безоглядний у своїх ділах та не зносив ніякого опору. Галичани не любили його і раз, коли він поїхав на лови, підняли бунт і не хотіли впустити князя до города. Але Володимирко розпочав облогу, добув місто і непослушних бояр покарав тяжкими карами, щоб не бунтувалися проти своєї влади.

Інший був син Володимирка Ярослав Осмомисл — бистрий в слові і такий розумний, що казали, ніби він має вісім змислів. Він ходив походом далеко за Карпати аж над Дунай.

Славним лицарем був князь Роман Мстиславич. Співали про нього, що він кидався на ворогів як лев, переходив їх землю як орел, хоробрий був як тур. Він поляг у боротьбі з Поляками в 1205 році і тіло його похоронено в церкві в Крилосі.

До найбільшої світлості дійшов Галич за короля Данила. Місто протяглося тоді широко по горах над Дністром. Здалека світили верхи церков, муровані двори і палати. На дорогах і вулицях був великий рух. Селяни везли дрова, збіжжя, шкіри лісових звірят, гнали худобу і коні. На воді плавали великі кораблі і малі човни. Одні кораблі припливали Дністром від Чорного моря, привозили до Галича полудневі овочі, пахуче коріння, дорогу посудину, східні одяги, зброю. На інші човна ладовано галицькі товари, — шкіри, футра, мід, віск, сіль, збіжжя. Все те йшло до моря і далше до Царгорода та в інші азійські краї. Добре жилося нашим людям під владою своїх князів. Але пізніше прийшли татарські війни, Галич підупав і став малим містечком. Та звалища давних будов і останки старовини говорять про славу Галича.

Заробок Івася Перчика

Івась Перчик занудьгував у рідному селі. Забажалося йому рушити кудись у далекий світ. Але на подорож по світі треба грошей, а Івась їх не мав. Гроші можна заробити, це правда. Але як їх заробить такий молодий хлопець, що в школі є останнім учнем? Давали йому „уряд“ гусія, себто пастуха гусей — але Івась соромився такої посади й заявив, що це робота дівочка, а не хлоп'яча. Навіть образив Марійку, кажучи:

— Нехай Марійка пасе гусей, то буде гуска з гусьми!

Це вже було дуже негарно, Івасю!

Але Марійка стала пасти гуси, бо хотіла заробити собі який гріш-два. А Івась шукав чогось ліпшого. Тоді спитала його стара Юстина, послугачка, чи не ходив би часом замість неї на посилки; завжди заробить два гроші за один хід. Але йому це не було до вподоби. Він не хотів бути післанцем у післанця, хотів бути сам першим, головним післанцем.

— Це також дівочка і бабська робота! — сказав хлопець і відмовився.

— Ще будеш і такої роботи шукати! — погрозила Юстина і дала спокій. А Івась пішов хата від хати і предкладав свої послуги післанця.

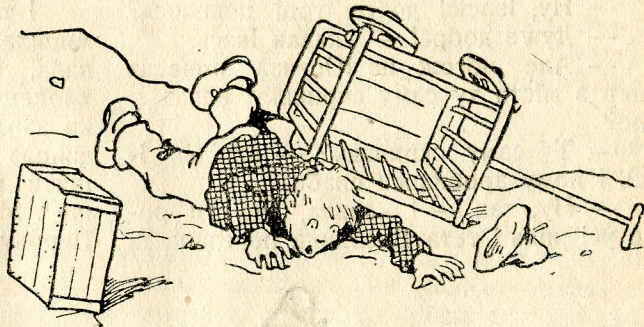
— Ні, ми вже з такими справами звертаємося до Юстини! — говорили люди. — Що ти, дурний хлопчище, зумієш полагодити!

Тільки одна господиня не заперечила йому. Називалася Лагідденька, але сама не була така. Вона сварилася з усіма, посварилася за щось і з Юстиною, тому прийняла Івася на післанця-побігайка. Зараз дістав дві орудки і був з того дуже гордий. Мав піти до Івановець і доставити на візку дві копи яєць до тети Васи-лини, а потім мав привезти з містечка цукру, родзинків і мідгалів.

Ідучи дорогою й тягнучи візок, побачив на леваді Марійку. Вона пасла гуси з товаришкою й обі сюсюкали з гусьми навперейми та плели віночки. Івась подумав собі, що їм куди вигідніше сидіти собі й жевотіти, ніж йому в таку жару тягнути візок на друге село. Пішов далі, аж бачить у долині село Іванівці.

— Сяду собі з цього горба і зїду на візочку, — подумав Івась — і так зробив. Візок пішов тах-тах-круть-круть — аж нагло трах-тарах тай візок, Івась і скринька яєць покотилися в рів, а великий камінь серед дороги мало не луснув зі сміху.

По скриньці не було нічого пізнати, а що там у середині зробилося, про те

Івась і не думав. Він був щасливий, коли вкінці вручив теті Васи-лині скриньку.

— Чи ти вважав на скриньку? — спитала його тета.

— Певно, що вважав! — сказав Івась і чимдуж рушив у свояси. Прибіг до мі-

ста до купця — але картку загубив. Пам'ятав, що має взяти цукру, фаризинків*) і мігдалів, тільки не знав, скільки чого. Пам'ятав, що чогось мав узяти фунт, отже сказав:

— Дайте мені по фунтові всього!

— Ну, то не було чого їхати до міста! — сказав купець. — хіба по десять фунтів?

— Дайте по двацятьп'ять! — сказав Івась, бо йому хотілося взяти двацятьп'ять фунтів цукру.

— Кожного по двацятьп'ять? — дивувався купець.

— Кожного! — сказав Івась, а що то мало бути тільки по п'ять фунтів родзинків і мігдалів, то він не пам'ятав.

Вертаючись, Івась обіхав уже довкола Івановець. Бачив перед собою Юстину, що також ішла з міста, і хотів її перегнати, але не вдаючись, бо округна стежка була довша, як проста дорога. Обминаючи гору, згадав ще про свою пригоду і про скриньку яєць. Марійка ще сиділа

край луки, не втомлена — а спокійна і вдоволена. Вона щось собі вишивала. Як побачила Івася, спитала його:

— Ну, Івасю! добре тобі повелось?

— Дуже добре! — сказав Івась.

— Але чогож це Юстина понесла тепер з міста ту саму скриньку назад у село?

— Ту саму скриньку? — вицідив Івась і йому зробилося слабо.

— Ну, так — і казала, що ти побив усі яйця і тета Васирина передала їх

назад Лагідненькій! Будеж тобі тепер, буде!

Івась так зажурився, що Марійці було жаль його й вона сказала:

— Не йди вже до Лагідненької, бо буде бити тебе кочергою.

— Алеж я мушу віддати їй товари з міста...

— Зажди тут! Я вже їх доведу й віддам! — сказала Марійка.

Івась лишився при гусях, а Марійка потягла візок до Лагідненької. Гуси паслися спокійно, Івась відпочивав і роздумував. Це дурна робота — ті посилки. Краще булоб мені гуси пасти: — подумав собі. — Тільки, щоб не називали так погано: гусій.

По довгій хвилині вернулася Марійка.

— Ой, Івасю, що ти накоїв! На щож ти накупив усього по 25 фунтів? Господиня лається, на чім світ. А запобиті яйця

мусиш вернути шкоду. Вона побігла вже до віята!

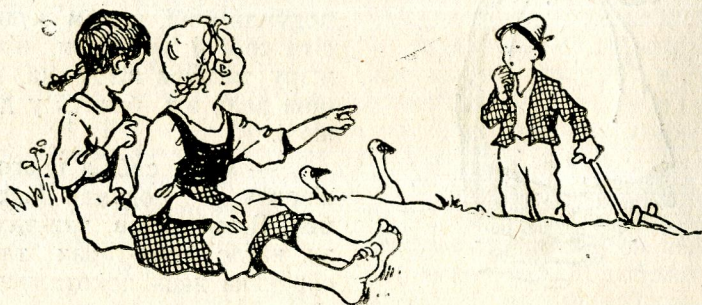
Тоді Івась голосно заривав:

— Звідки я заплачу шкоду, коли не маю грошей.

— Паси гуси, а я маю

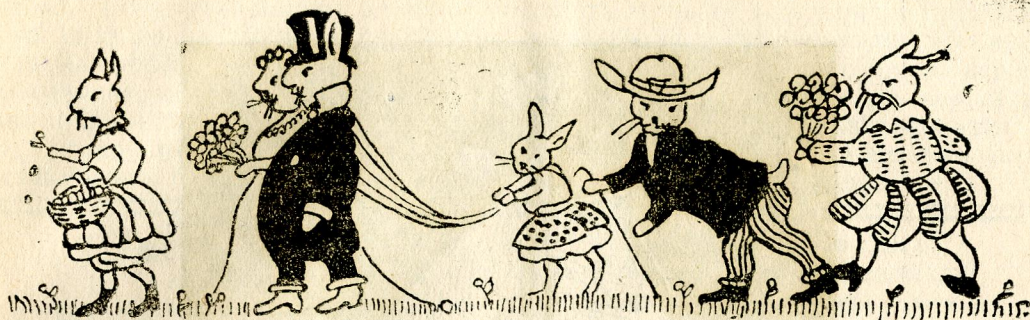
місце в пані учительки. Заробиш і повернеш тоді Лагідненькій шкоду. Бо з нею ти не виграєш!

І так сталося. Лагідненька знов помирилася з Юстиною, а на Івася наставляла, щоб повернув їй шкоду. Бідний хлопець мусів довго пасти гуси, поки заплатив бабі за дві копії яєць. Надійшла зима — хлопець не мав з чим рушити в світ. Хіба колись заробить грошей. Може на друге літо. Бідний Івась Перчик. (З німецького).

*) родзинки — сушений виногра́д.

Весілля заяців

Діти, слухайте, що скажу:
Пан Данило Клапоухий
Оженився і за жінку
Куцохвосту взяв Маруху.

А весільні пишні строї
Страх багато коштували,
Пречудовую заслону
Павуків щось трицять ткало.

Усі пили там і їли
(Правда, діти, непогано!)
Чоколяду і оріхи
Ну — і тортик капустаний.

Всі пішли потім до дому —
„Було гарно!“ — всі казали,
Лиш зістала мала мишка
І миски всі облизала.

Повінь

В селі над потоком стояв самотній млин. По боках були високі гори, порослі лісом. З лісів плів пінистий потік і обертав млинське колесо.

В подвір'ю перед млином стояла буда. Коло неї сидів хлопчина і гладив пса. Пес Гривко положив голову на його ноги і дивився хлопцеві в очі начеб розумів усе, що той йому каже. Цілий день він прив'язаний до буди ланцом і тужно йому, доки Павло не прийшов побавитися з ним.

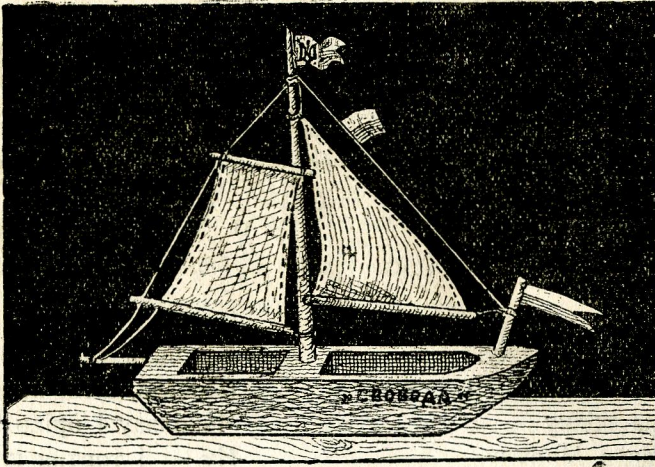
Нараз ясне сонце потемніло. На небі явилися тяжкі чорні хмари і вітер загудів. Хлопець побіг у хату, а Гривко заліз у буду. Прийшла буря. Блискавка за блискавкою рвалася, грім рокотав. Дощ ллявся з хмар, а з гір валилися струї брудної води. Млинський потік гудів сильніше і міцніше. Вода підступала все вище й вище. На спінених філях показалися коло-

ди, вивернені пні, котрі в туж мить розбили млинське колесо.

Води все прибувало, аж увігналася в подвір'я і залила світлиці. Та стіни були з твердого каменя і вже перестояли не одну повінь. Млин держався твердо. Батько, мати і всі домашні виносили речі до горішньої світлиці. І Павло помагав. Більша часть майна була вже забезпечена.

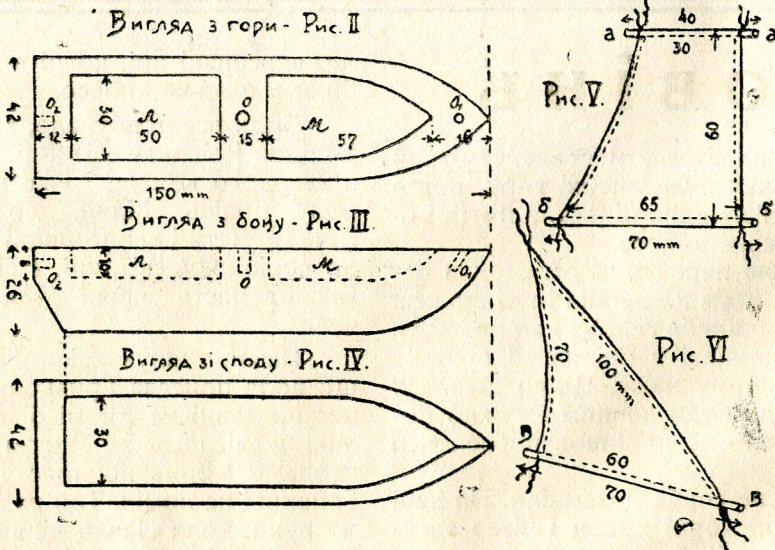
Павло глянув крізь вікно і побачив, що вода понесла Гривкову буду. Бідний пес на ланці не міг ні бігти, ні плавати, лиш жалісно вив. Мигом збіг хлопець сходами і брив по пояс у воді. Спішив Гривкові на поміч. Той радісно лизав йому руки, коли Павло відв'язував ланцюг. Та це булоб погано скінчилося. Вода прибувала і вже струя вхопила Павла. Тоді Гривко зловив хлопця за одержу і притяг до сходов. Батько почув крик, прибіг і вніс хлопця у світлицю. Гривко обтріпався, Павло переодягся в суху одерж і було їм знову добре.

Як зробити собі човен

Не один із читачів „Віночка” дуже любить пускати човник на потоці, на ставку, а навіть у балії, в котрій перуть хусти. Та не один не знає, як такий човник зробити. Ось тут подамо спосіб, як

18 см., широкий на 5 см. і грубий на 4 см. Острим ножиком вигладьте цей кусень кори й повирізуйте її в такі форми, як бачите на долішнім образку при фігурі II, III й IV. Посередині видовбайте досить

робити такий човник-забавку, а згодом подамо в „Правді”, як зробити собі правдивий човен.

Виріжте зі старої зрізаної тополі, ялиці, або іншої деревини, що має грубу і мясисту кору, кусень кори, довгий на

глибоку дірку О. Там встроміть патичок, високий на 125 мм., а на його вершку приліпіть прапорчик із жовтого і синього паперу. Такі самі О¹ О² дірки вивертить на переді човна і по середині задної стінки човна. До тих отворів вложіть па-

тички із сірничків на 25 мм. довгі. Згори від середнього патичка, який є щоглою (маштом), потягніть линви з тонкого шнурка, щоб до них можна прикріпити вітрила. Як зробити вітрила і яка має бути їх величина, маєте точно виміряне і подане на фігурах V і VI на долішнім рисунку. Готовий вигляд судна з вітрилами представляє вам перший образок. Вітри-

ла робиться з паперу, або з тонкого полотна. Коли човен уже готовий, тоді прикріпіть до нього тонку нитку і пустіть на потік. Як буде перехилятися, або вивертатися, то буде знак, що щогла нерівноважно уставлена, або судно нерівномірно видовбане. Тоді треба поправити. Таке трапляється навіть і великим кораблям, коли їх спускають на море.

Цвіт рожі

Легенда.

В саду Христа зростали цвіти;
В нім рожі ніжні розцвили;
Зірвали граючись їх діти
Й вінки на голову сплели.
В той час з'явився в них Христос,
В устах любов свята горіла;
В саду не видно було рож...
Чомусь душа його скорбіла.

І підійшли до Нього діти
З вінками, радісні й спитали:
Де візьме Він рожеві цвіти —
Вони бо всі в саду зірвали.

* * *

Обняв дітей Христос з любов'ю,
Сказав до них: Забули ви,
Що зрошу я своєю кров'ю
Вінка колючого терни.

Гр. Круговий

Білі й сині квіти

Була в матери одна дитина, хлопець маленький. І любила мати того хлопця, так любила, що за ним нічого більше не бачила, не чула.

І як літо прийшло, жнива настигли, вона взяла серп лискучий, сина на руки тай пішла в поле жито жати, собі й своїй дитині хліба добувати.

Прийшла на нивку, поклала хлопчика під кущ дикої рожі і взяла піснями його присипляти. І хлопчик заснув, бо мамин спів був такий солодкий... А мати взяла серп і за нею лишилися густо золотисті снопи жита. Сонце пекло-пекло, пражило...

Спав хлопчик в тіні дикої рожі, чудові-чудові сні йому снилися. Снилися запряжені коники до гарного маленького візочка, а він тим візочком возив пісочок з купки на купку, батіжком тріскав, а колісця тарахкотіли. Сонце так гарненько світило, не пекло дуже. А довкола пташків, пташків, а всі співають.

Потім хлопчик пробудився. На кущику дикої рожі, під котрим він спав, сидів справді якийсь пташок і виспівував. Хлопчик усміхнувся і простяг до нього свої рученята. Пташок затріпотів крильцями тай фуркнув на інший корчик і не

переставав співати. Заслухався хлопчик у той спів і пішов за пташком, а пташок фуркнув на інший корчик. Хлопець за ним...

І так з корчика на корчик, пісні розсівачучи, завів пташок дитину на леваду, в луг, на зелені трави, поміж кущі верболозу...

Жала мати, жала, снопи клала і дуже втомилася. Кинула серп, пішла коло свого сина відпочати. Прийшла під корчик — глядить: нема сина, коханої дитини... А сонце вже ліса досягає, зайде незабаром, а потім сумерк, ніч темна... Мати руки заломила, ревно заплакала. І пішла поміж жита, пшениці, попід верби, попід вільхи, понад річку срібноленту. І лугом ходила по траві зеленій, поміж лозовими кущами сина свого шукати, сльози проливати...

А де материна сльоза впала, там біла квітка зросла, як сніг.

Вже сонце за ліс сховалося, як мати знайшла свого сина, кохану дитину.

Із її очей полилися сльози радости. А де ті сльози впали, там виростали сині квіти — блавати, материнка.

Так сині і білі квіти вирости з материних сліз.

Забави для дитячих садків

1. Перегони на кріслах.

Уставити 6 крісел в рівній лінії, спинками до стіни. Потягнути рівну лінію 7—8 метрів від крісел і уставити на лінії 7-ро дітей. На даний знак діти біжать і сідають на крісла: кожна дитина на одно крісло. Котре з семи дітей остане без крісла, те відступає на бік. Взяти одно крісло на бік і повторити перегони. Гра повторяється аж доки не лишиться одно крісло і двоє дітей до бігу. Котре з двох останніх дітей перше добіжить і сяде на крісло, виграє нагороду. Та забава вчить справності й уваги.

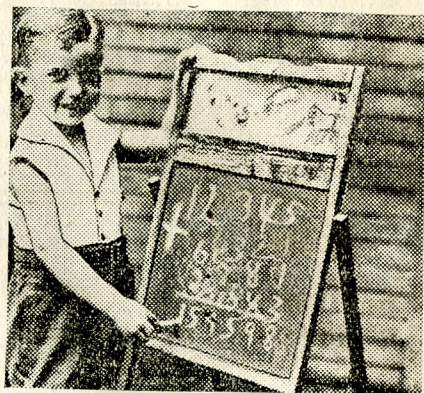
2. Наше тіло.

Діти стають у півколено, а посередині стає учитель (-ка). Учитель (-ка) дає дітям питання і каже вказувати їм на ті частини тіла, котрі будуть названі:

1. Де є наші очі?
2. На що маємо очі?
3. Де є наші ніс?
4. На що маємо ніс?
5. Де є наші уста?
6. На що маємо уста?
7. Де наші вуха?
8. На що потрібні нам вуха?
9. Де наші руки?
10. До чого вживаємо рук?
11. Де наші ноги?
12. До чого служать нам ноги?

Коли діти не можуть дати влучної відповіді, тоді вчитель (-ка) пояснює їм, як треба коротко відповісти. Ця забавка вчить дитину самостійно думати.

Здібний хлопчик

В Америці в місті Філадельфії живе 5-літній хлопчик Людвік Міллер, синок безробітного теслі. Той хлопчик уміє розв'язати найтрудніші рахункові задачі і то в кількох секундах. Памятає теж добре роки і дні різних історичних подій, про котрі йому хто оповідав. Ті незвичайні здібності хлопчини будять в Американців велике зацікавлення. Не кожній дитині дав Господь такі здібності. Та кожна може свої здібності пильною працею розвинути і побільшити. А лінивість їх притуплює.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“

прохає всіх Всеч. ОО. Парохів, які одержали враз з журналом „Католицька Акція“ великий афіш в цілі пропаганди „Діточої Бібліотеки“ — щоби зволити одержаний афіш примістити на видних місцях у читальнях або кооперативах у своїх місцевостях. Видавництво цю дорогою складає щирю подяку за цю прислугу.

Женці

Серед літа, серед світа, серед години
Повів неник, повів милий женців на

[ланочки.

Гей жніть, женці, гей жніть, милі, пше-
[ницю тай жито,

Бо то в Бога у святого до столу накрито.

Гей, жніть, женці, гей жніть, мої, сріб-
[ними серпами,

Стануть стоги золотії пишними рядами.

А в пшениці блават цвите у голубі цвіти,

Щоб нищого, убогого хлібом наглядіти.
А в пшениці блават цвите тай мак по-

[лумистий,

Щоб наш кусень справедливий, щоб наш
[кусень чистий.

А в пшениці блават цвите тай білі рокити,
Аби серцем нелукавим Господа хвалити.

Осип Федькович

буковинсько-український
поет, котрий уродився то-
му рівно 100 літ, у 1834
р., а помер 1888 році.